

Nagy Képes Történelmi Világatlasz

Athenaeum 2000 Kiadó, 2003

Ha létezik könyv, amelyet érdemes nagyobb gyermekeink kezébe adni, ez feltétlenül az. De kitűnő olvasmányként szolgálhat azoknak is, akiket laikusként érdekel a történelem, akik kevés időt szentelhetnek tanulmányozásának, de szeretnének áttekintést kapni róla, vagy felfrissíteni átfogó ismereteiket.

Ez az elegáns, nagyalakú atlasz a miniatürizálás gyöngyszeme. Az önmagában is művészet, ahogyan a világtörténelem egy-egy nagy jelentőségű szeletét, korszakait, meghatározó folyamatait, birodalmak, majd országok fejlődéstörténetének fontos szakaszait, az emberiség nagy részére kiható geopolitikai történéseket dióhéjban összegezi a könyv. Teszi mindezt két-két oldalnyi szöveggel, néhány képpel és térképpel.

Magától értetődik, hogy az ilyesfajta bemutatás semmiképpen sem tud részletes tablókat festeni a tárgyról. Alkalmatlan arra, hogy nagy mennyiségű információval szolgáljon akár a szereplőket, a történéseket, akár a történelmi folyamatok mozgatóerőit, belső és külső kapcsolatai-

kat, vagy lefolyásuk szövevényes útjait illetően. Mindezekből sokkal inkább kiemeli a legjellemzőbb vonásokat, segít nagy vonalakban áttekinteni azokat, és megérteni a lényegüket. Ez természetesen erős kompromisszum, amely akkor jó, ha nyerünk vele. Vesztünk a részletek hiányával? Igen, rengeteget. Hiszen a történelemben is a részletekben búvik meg a miértek és hogyanok magyarázatának igen nagy hányada, és a nagy összefüggések mögött is a részletekben láthatjuk meg igazán az erők bonyolult – és ettől izgalmas – játékát. Mit kapunk cserében?

Ha ezek után többet is meg akarunk tudni, az atlaszban vázolatokhoz hozzáolvasni mindig lehet. Aki például a két oldalra zsugorított kivontatnál többre is kíváncsi a francia forradalomról, annak sok egyéb közt legfrissebbként ott az Európa Kiadó nemrég megjelent kitűnő, 1700 oldalas könyve, a Polgártársak. A második világháborúról szóló könyvek közül az atlasz mellett Churchill irodalmi Nobel-díjas munkáját (magyarul 1400 oldal), vagy a kitűnő brit

hadtörténész, John Keegan igazán szakszerű, ezeroldalas elemzését is fellapozhatjuk.

Az Athenaeum 2000 könyveinél a magas szellemi érték mellett teljesen természetes az elegáns kiállítás, a kitűnő nyomdatechnikai minőség is. Hiányérzetünk csupán egyetlen tekintetben van e szép könyv kapcsán: gazdag illusztrációs anyagának jelentős része láthatóan művészi alkotások, festmények, szobrok, grafikák reprodukciója, ám az alkotóik neve olykor nem szerepel. Kár, mert az utalásokból is sokat tanulhatunk.

Érdemes kitérnünk az „atlasz” elnevezés gazdasági kötődésére is. Az Encyclopædia Britannica szerint ez Gerardus Mercator németalföldi földrajztudós, matematikus és térképészhez vezethető vissza, aki a mitológiai Atlasz képét tette térképkötetek címlapjára, és bevezette magát az elnevezést is. Ő készítette navigációs használatra az első világtérképet, és ehhez merőben új vetítési technikát dolgozott ki.

Osman Péter